

CRNA GORA
GLAVNI GRAD PODGORICA
GRADONAČELNIK

Crna Gora
Pisarnica - Glavni grad - Podgorica

Priljeno: 23-39-2025				
Org. jed.	Jed. klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	016	25	-	1194

Broj: 01-018/25- 6134

Podgorica, 23. septembar 2025. godine

SKUPŠTINA GLAVNOG GRADA PODGORICA
Služba Skupštine

Predmet: Dostavljanje odgovora na odborničko pitanje

Uvaženi,

U prilogu akta dostavljam odgovor na pitanje odbornice Kluba odbornika "Za budućnost Podgorice – DNP – SCG – PCG", Jelene Milošević.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK
Prof. dr Saša Mujović

CRNA GORA
GLAVNI GRAD PODGORICA
GRADONAČELNIK

Uvažena odbornice Milošević,

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i njegova realizacija predstavljaju ključ daljeg razvoja Podgorice. Imajući to na umu, kao i sve benefite koje ovo postrojenje donosi sa ekološkog i zdravstvenog aspekta za cijelu Crnu Goru, sa najvećom posvećenošću sam pristupio rješavanju ovog problema.

Na sastanku kojeg sam 14. januara tekuće godine imao sa predstavnicima mještana Botuna, postao sam dodatno svjestan kompleksnosti problema i ogromnog jaza između stavova. Ignorantski odnos prema lokalnom stanovništvu koji datira iz prošlosti, nezadovoljstvo štetom i ljudskim životima kojima su platili rad KAP-a, neadekvatna komunikaciona strategija, veliki broj pitanja mještana koji nije dobio valjani odgovor, loša prva verzija Elaborata o procjeni uticaja gradnje postrojenja na životnu sredinu, upliv politike, učinili su svoje i danas smo na pozicijama koje nisu obećavajuće.

Želeći da pokažem respekt prema tim ljudima obavezao sam se da ću sve uraditi da se pronađe alternativna lokacija, makar za dio postrojenja (spalionicu – jer je ona izazivala najveće sumnje) i da ću se detaljno upoznati sa kvalitetom opreme koja je naručena. Slijedi retrospektiva preduzetih aktivnosti.

U komunikaciji sa preduzećem Vodovod d.o.o. Podgorica, konsultantskom kućom "Fichtner Water and Transport" GmbH Stuttgart, Njemačka, angažovanom na projektu, izvođačem radova „KUZU – ALKATAS“, Istanbul, Turska zajednički predlog prema mještanima Botuna bio je da se sprovede:

- Izmještanje tačke ispusta prečišćenih otpadnih voda (okvirno 1,5 km sjeverno od prethodno predviđenog rješenja) u cilju daljeg ublažavanja uticaja efluenta na južni sliv rijeke Morače i značajnog uvećanja zelene zone sa irigacionim sistemom. Ovo rješenje podrazumijeva i kvarterni tretman u skladu sa nedavno revidovanom EU direktivom kao i dodatnu proizvodnju električne energije fotonaponskim ćelijama kojom bi se u potpunosti podmirile potrebe sistema na ekološko prihvatljiv način iz obnovljivih izvora;
- Širenje kanalizacione mreže i **odvođenje otpadnih voda sa područja Botuna**, slivno područje od 480ha;
- Širenje kanalizacione mreže **odvođenje otpadnih voda sa Cijevne, dijela Mahale, dijela Golubovaca**, slivno područje 295ha.
- Širenje kanalizacione mreže i odvođenje otpadnih voda sa područja Veljeg brda, slivno područje 1 od 540ha, slivno područje 2 od 560ha.

Prethodni akcioni planovi upravljanja komunalnim otpadnim vodama podrazumijevaju izgradnju zasebnih sistema u manjim opštinama kao što je Zeta. Prema navedenoj EU direktivi, zakonska je obaveza sakupljati i prečišćavati otpadne vode iz svih aglomeracija iznad 1.000 ekvivalenata stanovništva, u skladu sa minimalnim standardima EU (umesto praga od 2 000 ekvivalenata stanovništva postavljenog prethodnom pravilima). Uključenjem gore navedenih dodatnih mjera u administrativni i finansijski aspekt projekta „Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda“, u najkraćem roku i najracionalnijim postupkom obezbijedili bi se svi zakonski preduslovi za dalji razvoj Glavnog grada i Opštine Zeta sa pripadajućim naseljima.

Ovaj prijedlog projektnih mjera, predložen od strane Gradonačelnika rukovodstvu Opštine Zeta i predstavnicima naselja „Botun“ dana 03.02.2025 odnosno 04.02.2025, godine **nije naišao na odobravanje.**

O trenutnom statusu sprovođenja Projekta razgovarano je u Glavnom gradu dana 11.02.2025 godine u prisustvu predstavnika delegacije Evropske Unije, njemačke razvojne KfW banke te ministarstva finansija Crne Gore. Istog dana upriličen je i sastanak sa ambasadorom republike Turske u Crnoj Gori kao i turskim izvođačem radova, predstavnicima „Kuzu“ grupe.

Dana 24.02.2025. godine održan je dodatni radni sastanak uključujući predstavnike Glavnog grada i izvođača na kojem je razmatrano moguće izmještanje treće komponente sistema odnosno postrojenja za spaljivanje mulja na prostor gradskog preduzeća „Deponija“. Kroz dopis nadzora, konsultantske kuće „Fichtner Water and Transport“ GmbH od 22.02.2025. godine, govorilo se o izvodljivosti izmještanja ovog dijela sistema, te su predstavljane i moguće investicione i tehničke mjere koje se odnose na dodatno smanjenje industrijskih i emisija prašine u radu postrojenja na lokaciji predviđenoj glavnim projektom izgradnje.

Prijedlog izmještanja postrojenja za spaljivanje mulja na alternativnu lokaciju deponije „Livade“ naišao je na javno iskazan otpor administracije Opštine Tuzi dana 28.02.2025 godine.

U skladu sa zaključcima redovnog sastanka o napretku projekta 07.03.2025. godine, izvođač je dana 12.03.2025. godine dostavio pismo o razjašnjenju nadzoru izgradnje odnosno FIDIC inženjeru kojim se ukazuje na spremnost za mobilizaciju i zahtijeva potvrda o daljem sprovođenju u skladu sa trenutnom dinamikom. Inženjer se po ovom pitanju, uz osvrt na finansijke, ugovorne i aspekte životne sredine zvaničnim dopisom obratio nosiocima projekta, Glavnom gradu i preduzeću „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Podgorica dana 28.03.2025. godine.

Prijedlog izmještanja cjelokupnog sistema na alternativnu lokaciju, područje na desnoj obali rijeke Morače u vlasništvu „13 Jul Plantaže“, u neposrednoj blizini prvobitne lokacije, razmotren je dopisom nadzora, konsultantske kuće „Fichtner Water and Transport“ GmbH od 08.04.2025. godine i dobio je negativno mišljenje.

Prijedlog izmještanja cjelokupnog sistema na alternativnu lokaciju, područje neposredno uz bazen crvenog mulja u vlasništvu „UNIPROM“, u neposrednoj blizini prvobitne lokacije, razmotren je dopisom nadzora, konsultantske kuće „Fichtner Water and Transport“ GmbH od 12.05.2025. godine. Dostavljen je i set mjera koje je neophodno sprovesti dana 16.05.2025 godine, prvenstveno uz osvrt na izvjesnu kontaminaciju zemljišta. Nakon sprovedenih mjerenja od strane CETI-a i ova lokacija se pokazala kao neodrživo rješenje.

O finansijskim pretpostavkama Projekta i roku raspoloživosti kreditne linije BMZ No. 2020 84 366 u preostalom iznosu od 6,260,676.46 EUR koja je isticala 30.06.2025. godine, razgovarano je u Glavnom gradu dana 05.06.2025 godine u prisustvu predstavnika delegacije Evropske Unije, njemačke razvojne KfW banke, Ministarstva finansija Crne Gore, kao i Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Crne Gore.

U slučaju da korisnik ne može garantovati dalje sprovođenje programa i izvođenje radova na izgradnji Postrojenja, uslijed nenamjenskog korišćenja sredstava izvjesna su sledeća potraživanja prema Ministarstvu finansija:

- potraživanje cjelokupnog iznosa kreditnih sredstava u iznosu od 35 miliona EUR od strane KfW banke,
- potraživanje iznosa utrošenih sredstava od strane WBIF okvira u iznosu od 2.5 miliona EUR 2,5,
- ukidanje raspoloživosti preostalog iznosa od 32.5 EUR sa WBIF Grant linija.

Zaključeni međunarodni FIDIC ugovori garantuju i definišu odštetu u korist Izvođača i u slučaju kašnjenja izazvane od strane nadležnih organa i institucija u državi (saglasnost na elaborat procjene uticaja izgradnje, prijava građenja...), posledice i odšteta u slučaju obustave su zasebni članovi o kojima bi se u slučaju spora odlučivalo na arbitraži. Dalje odlaganje izgradnje ugovorno prouzrokuje uvećanje troškova izgradnje u skladu sa kliznom skalom i zvaničnim indeksima u državi.

Dakle, sve mogućnosti za izmjenu lokacije su provjerene. **Oprema koja se instalira je poznata i testirana kroz implementaciju u brojnim postrojenjima širom Evrope. Ne postoji nikakva bojazan da može biti opasna po životnu sredinu i zdravlje građana. Konačno, od konsultatanta sam tražio da mi dostavi uporednu analizu emisije izduvnih gasova postrojenja u Botunu sa najmanje tri postrojenja ovog tipa koja se nalaze u evropskim gradovima. Analiza je pokazala da dodatne mjere zaštite koje su predložene kroz ugradnju filterskih postrojenja imaju za posljedicu zapreminu izduvnih gasova koja je od 4 do 6 puta manja od istog parametra uporednih evropskih postrojenja.**

Imajući u vidu ekološki karakter Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i činjenicu da su dizajnirana da budu postavljena blizu zona stanovanja (imamo slučaj Budve, Herceg Novog i Berana) nije se pregovaralo sa mještanima oko potencijalnih kompenzacija. Zbog nedostatka jasnih kriterijuma postoji bojazan da bi ovo otvorilo Pandorinu kutiju problema i negativno uticalo na izgradnju svih budućih postrojenja u Crnoj Gori.

Ono čime takođe želimo da se bavimo je sanacija bazena crvenog mulja i da na taj način pozitivno utičemo na stanje životne sredine u Zeti i spriječimo zdravstvene probleme dolazećih generacija. Za to su potrebna značajna sredstva (oko 40 miliona eura) i Glavni grad je spreman participirati u istim.

U prilogu odgovora Vam dostavljam i Mišljene konsultatnta na moj angažman i uložene napore na rješavanju ovog problema.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK
Prof. dr Saša Mujović

DESIGN, CONSTRUCTION AND APPROVAL OF DESIGN PARAMETERS, TECHNOLOGY AND CAPACITIES
OF WWTP, SLUDGE TREATMENT PLANT AND INCINERATION PLANT AND SEWER EXTENSION
Consulting Services for the Preparation of Final Design, Elaboration of Tender
Documents and Construction Supervision

FICHTNER

WATER & TRANSPORTATION in association with

Head Office:

Fichtner Water & Transportation
Linnéstr. 5, 79110 Freiburg
Germany
Tel. : +49-761-88 505-0
Fax : +49-761-88 505-22
e-mail : info@fwf.fichtner.de

Project Office:

Fichtner W&T – IWA Consult
8. Marta 74/2
81000 Podgorica
Montenegro
Tel. : +382 20 221 533
E-mail: marina.vucinic@fma.fichtner.de

Capital City of Podgorica

Attn.: Mr. Saša Mujović – Mayor

Your reference :
Your letter dated :
Our reference : FWT-ViK-250829-240
Please contact : Richard Sampson
E-Mail : richard.sampson@fma.fichtner.de
Date : 29.08.2025

2019-KFW-WBIF-C1-02

Components 1, 2 and 3: Works for Construction of a Wastewater Treatment Plant, Sewage Sludge Treatment Plant and Sewage Sludge Incineration Plant for the City of Podgorica

Subject: Engineer's letter to Mayor Mujovic

Predmet: Inženjerov dopis gradonačelniku Mujoviću

Dear Mr Mujović,

Given that the start of the construction of the Wastewater Treatment Plant System is increasingly certain, we would like to take this opportunity to express our gratitude for your efforts so far. Since you took office as mayor, you and your team have invested a great deal of effort in finding a solution to the existing problem with the plant's location. This is supported by the large number of meetings held with all project participants. You also invested a huge effort in finding potential new locations for the plant, thereby demonstrating your care for the residents of the Capital City, former city municipalities and especially the settlements in the immediate vicinity of "Botun".

After all analyses, it was shown that the current location in the KAP industrial zone is practically the only place where the Wastewater Treatment Plant System should be built, which has been designated for that purpose in the plans since 2008.

Finally, we are confident that the environmental impact assessment study for the construction of the waste water treatment system, which was prepared and submitted to the Environmental Protection Agency, will confirm all the benefits of the proposed solution.

Poštovani gđine Mujoviću,

Obzirom da je početak izgradnje Sistema za tretman otpadnih voda sve izvjesniji želeli bismo ovim putem da izrazimo našu zahvalnost za Vaš dosadašnji trud koji ste uložili. Naime od momenta kada ste stupili na dužnost gradonačelnika vi i vaš tim ste uložili ogroman napor u iznalaženju rješenja postojećeg problema sa lokacijom postrojenja. Tome u prilog ide veliki broj sastanaka održan sa svim učesnicima na projektu. Takođe ste uložili ogroman napor u iznalaženju potencijalno novih lokacija za postrojenje čime ste pokazali svoju brigu za stanovnike Glavnog grada, bivših gradskih opština a prvenstveno naselja u neposrednoj blizini "Botuna".

**DESIGN, CONSTRUCTION AND APPROVAL OF DESIGN PARAMETERS, TECHNOLOGY AND CAPACITIES OF
WWTP, SLUDGE TREATMENT PLANT AND INCINERATION PLANT AND SEWER EXTENSION**

Nakon svih analiza pokazalo se da je trenutna lokacija u Industrijskoj zoni KAP-a praktično jedino mjesto gdje treba graditi sistem PPOV, koja ja određena za tu namenu u planovima još od 2008. godine.

Na kraju, uvjereni smo da će elaborat procene uticaja na životnu sredinu izgradnje sistema za prečišćavanje otpadnih voda, urađen i predat Agenciji za zaštitu životne sredine potvrditi sve brenefite predloženog rjesenja.

Yours faithfully / Srdačan pozdrav,

Fichtner Water & Transportation GmbH

Richard Sampson
Resident Engineer 1 / Rezydentni inženjer 1

Attachment / Prilozi: -

CC:

By e-mail:

• Mr Aleksandar Jokmanović, Head of WWC&T Podgorica PIU:	a.jokmanovic@vikpg.me
• Mr Stephan Raabe, Portfolio Manager / KFW	stephan.raabe@kfw.de
• Mr Dirk Vallerien, Principal Engineer / KFW	dirk.vallerien@kfw.de
• Mr Richard Sampson, Resident Engineer 1 / FWT:	richard.sampson@fma.fichtner.de
• Mr Bojan Pavlovic, Resident Engineer 2	bojan.pavlovic@iwa-cons.com